

NÖYRYYS – itsensä oikein arvioimista Jumalan ja ihmisten edessä

Luuk. 14:7-14

7. Huomatessaan, kuinka kutsutut valitsivat itselleen ensimmäisiä sijoja, Jeesus esitti heille vertauksen:

8. "Kun joku on kutsunut sinut häihin, älä asetu aterioimaan ensimmäiselle sijalle. Jos hän on kutsunut jonkun sinua arvokkaamman, niin

9. teidän kummankin kutsuja ehkä tulee ja sanoo sinulle: 'Anna tälle sija', niin sinä joudut nolona siirtymään viimeiselle sijalle.

10. Kun olet kutsuttu, mene ja valitse vaatimattomin paikka. Silloin sinun kutsujasi siinä tulleensa sanoo sinulle: 'Ystäväni,

siirry ylemmäksi'. Näin sinulle tulee kunnia kaikkien pöytäkumppaniesi edessä.

11. Joka itsensä korottaa, se alennetaan, ja joka itsensä alentaa, se ylennetään."

12. Jeesus sanoi myös pitoihin kutsujalle: "Kun laitat päivälliset tai illalliset, älä kutsu ystäviäsi, veljiäsi, sukulaisiasi äläkä rikkaita naapureita, etteivät hekin vuorostaan kutsuisi sinua, ja ettet siten saisi korvausta.

13. Järjestäessäsi pidot kutsu köyhiä, raajarikkoja, rampoja ja sokeita.

14. Sinä olet oleva autuas, koska he eivät voi korvata sinulle. Sinulle maksetaan vanhurskusten ylösnousemuksessa.

Suurinta ihmisessä

Mikä on suurinta ihmisessä?

Muistan kouluajalta, miten suhtautumisemme opettajiimme muuttui vuosien varrella. Alemmilla luokilla ihailimme opettajia, jotka kertoivat hauskoja juttuja ja muutenkin pyrkivät olemaan oppilaiden suosiossa. Oli eräs opettaja, joka kokonaiset kahdeksan vuotta opetti meille sekä kristillistä uskoa että psykologiaa. Hän oli pappi, joka oli sitä ennen toiminut vankilassa pastorina. Hänen opetustyylinsä oli kuivaa, mutta asiallista ja tinkimättömään totuudellisuuteen pyrkivää. Hän oli mieheksikin ruma, joten alemmilla luokilla hänen suosionsa oli nolla lukemissa. Mutta kun siirryimme lukioon (joka oli saman koulun jatketta) muiden opettajien arvostus alkoi kovaa vauhtia romahtaa, mutta tämän pastori – Oiva Virkkala nimeltään – nousi arvoon arvaamattomaan. Syy oli yksinkertainen: Näimme, että hän oli aito nöyryydessään. Jos hän ei jotain asiaa tiennyt, hän kertoi sen aina avoimesti ja sanoi yrittävänsä selvittää sen seuraavaan tuntiin mennessä. Hänen suuruutensa oli hänen nöyryydessään.

Jeesus sanoi: "Autuaita ovat sävyisät (=nöyrät), sillä he saavat periä maan". (Matt. 5:5) Nöyrä ihminen löytää tässä ajassa jo arvostusta, mutta viime kädessä nöyrät saavat osakseen sen uuden maan ja taivaan, joka on avautuva Herran omille kirkkaudessa.

Nöyryyden olemus

Mitä sitten nöyryys oikein on?

Japanin kulttuuri pitää nöyryyttä suuressa arvossa. Siksi on kohteliasta antaa toiselle etusija ja kuunnella toista ennen kuin kertoo omat mielipiteensä. Tosin usein nöyriä ilmaisujen takaa saattaa kuulua läpi nöyristelevä ylpeys. On esiinnyttävä nöyrästi, jotta saisi osakseen arvostusta ja kehuja.

Mutta mitä sitten on aito nöyryys. Edellä mainitsemani ja syvästi kunnioittamani entinen uskonnon opettajani määritteli sen näin: "Nöyryys on itsensä oikein arvioimista ihmisten ja Jumalan edessä." Nöyryys ihmisten edessä voi ilmetä lujutena ja peräänantamattomana niin kuin Lutherin nöyryys, kun hän seisoivat valtiopäivillä ja häntä vaadittiin hylkäämään opetuksensa. Hän lausui nuo kuuluisat sanansa: "Tässä seison enkä muuta voi." Hän ei suostunut kumoamaan opetuksiaan, koska ne perustuivat Jumalan kirjoitettuun sanaan. Mutta samainen Luther oli kuin maan mato Ju-

malan pyhien kasvojen edessä. Hän tunnusti ainoaksi pelastukseksi Kristuksen täytetyn työn Golgatalla ja ainoaksi pelastustiekseksi Jumalan käsittämättömän suuren armon.

Suurinta Jumalassa

Mutta mikä mahtaa sitten olla suurinta Jumalassa? Yllätys, yllätys! Suurinta Jumalassa on Hänen nöyryytensä! Kun sanotaan, että Jumala on rakkaus, se merkitsee samalla, että Jumalan Pyhän Kolminaisuuden persoonat ovat toisiinsa sellaisessa suhteessa, että sitä kuvaa parhaiten ilmaisu alamaisuus ja nöyryys ja kahden muun persoonan korottaminen. Rakkauden olemushan on siinä, että henkilö asettuu toisen alapuolelle ja korottaa toista. Ilman nöyryyttä ei ole mitään todellista ja aitoa rakkautta. Pyhässä Kolminaisuudessa Jeesus korottaa Isää ja on kaikessa alamainen Isälle: "Isä on suurempi kuin minä... minä teen kaikessa Lähettäjäni tahdon". Mutta Jeesus korottaa myös Pyhää Henkeä sanoessaan, että on Pyhän Hengen tulo on tärkeämpi opetuslapsille kuin Hänen fyysinen läsnäolonsa. Mutta toisaalta Pyhä Henki kirkastaa Jeesusta ja avaa Isän rakkautta meille. Edelleen Isä antoi Pojalle kunnian niin kastehetkellä kuin kirkastusvuorella ja lopulta, jokainen kieli on tunnustava Isän Jumalan kunniaksi, että Jeesus Kristus on Herra.

Jumalan olemukseen kuuluu siis nöyryys. Jumalan suuruus näkyy Hänen tulemisessaan pieneksi. Hänen tulemisessaan ihmiseksi, sikiämisessään Pyhästä Hengestä neitsyen Marian kohtuun ja syntymiseen liikkeeseen eläinsuojaan ja kärsimiseen rikollisten kanssa Golgatan ristillä. Jumala on rakkaus ja rakkauden olemukseen kuuluu nöyryys, sillä rakkaus lähestyy aina alhaalta käsin ja korottaa rakkautensa kohdetta.

Jeesuksen herruus ja nöyryys

Kun viimeisellä aterialla Jeesus pesi opetuslastensa jalat, Hän ei vain antanut omilleen esimerkkiä nöyryydestä, vaan osoitti samalla, että nöyryys on syvintä Jumalan olemuksessa. Se on rakkauden lähde. Jeesuksen asettuminen opetuslasten jalkojen juureen ja niiden lian peseminen – normaalisti se oli orjan työtä – ei merkinnyt sitä, että Jeesus olisi jotenkin luopunut herruudestaan. Johannes 13 kuvaa tilanteen näin:

3. Jeesus tiesi, että Isä oli antanut kaiken hänen käsiinsä, ja että hän oli lähtenyt Jumalan luota ja oli menevä Jumalan luo. 4. Hän nousi ehtoolliselta, riisui viittansa, otti pellavaliinan ja vyötti sillä itsensä. 5. Sitten hän kaatoi vettä pesuastiaan, rupesi pesemään opetuslastensa jalkoja ja kuivasi ne vyötäisillään olevalla liinalla. (Joh. 13:3-5)

13. Te puhuttelette minua opettajaksi ja Herraksi, ja oikein te sanotte, sillä se minä olen. 14. Jos minä, teidän Herranne ja opettajanne, olen pessyt teidän jalkanne, olette tekin velvollisia pesemään toistenne jalat. (Joh. 13:13-14)

Jeesus tiesi että Hänen käsissään on kaikki valta taivaassa ja maan päällä. Hän tiesi, että Hän on Herra. Mutta juuri tämän herruutensa Hän ilmaisi nöyryydellään. Nöyryys on Jumalan suuruutta.

Ylösnousemuksensa jälkeen Jeesus paistoi opetuslapsilleen kaloja ja tarjoili niitä leivän kera Tiberiaan järven rannalla. Mutta Jeesuksen nöyryys ei pääty tänne maan päälle. Hän itse kuvaa toista tulemistaan toisessa häävertauksessaan näin:

36. Olkaa niin kuin palvelijat, jotka odottavat isäntäänsä, milloin hän palaa häistä, että he hänen tullessaan ja kolkuttaessaan heti avaisivat hänelle.

37. Autuaita ovat ne palvelijat, jotka heidän Herransa tullessaan tapaa valvomasta. Totisesti minä sanon teille: hän vyöttäytyy ja asettaa heidät aterioimaan, käyden itse palvelemaan heitä. (Luuk. 12:36-37)

Karitsan hääateriaalla taivaan kirkkaudessa palvelee ja tarjoilee jälleen itse Herra Jeesus Kristus.

Ihmisen ylpeys

Ihmisen syvin syntisyys näkyy hänen ylpeydessään, halussaan nousta muiden yläpuolelle. halussa painaa muut alleen. Meille on myös erittäin vastenmielistä nöyryyttäminen. Jos joku vielä julkisesti saattaa meidät häpeään, emme helposti anna sitä hänelle anteeksi.

Uskovalle ihmisellekään nöyryytyminen ei ole helppoa. Tie Jumalan valtakuntaan voi kulkea vain "ahtaan portin kautta" ja sehän merkitsee, että joudumme kohtaamaan tuskallisella tavalla totuuden omasta ylpeydestämme, rakkaudettomuudestamme, kateudestamme, halustamme voittaa toiset, itsekkyydestämme, himoistamme, saastaisuudestamme ja monista kipeistä lankeemuksistamme. Vain Jeesuksen Golgatalta vuotaneessa uhriveressä on syntiemme anteeksiantamus. Mutta vain parannukseen nöyryyvät pääsevät siitä osalliseksi.

Mutta uskovissakin ylpeys nostaa kerta toisensa jälkeen päätään. Jumala joutuu joskus nöyryyttämään meitä tosi kipeillä tavoilla. Mutta kun Jumala nöyryyttää omiaan, Hän tekee sen suuresta rakkaudesta, jotta Hänen omansa pääsisivät mais-tamaan jotain Hänen olemuksensa rakkaudesta. Suurempaa lahjaa kuin aidon nöyryyden tuskin voimme tässä ajassa saada.

Johannes Kastajan nöyryys

Loistava esimerkki Raamatun lehdillä nöyryydestä oli Johannes Kastaja, kun hänen opetuslapsensa huomasivat tuskallisella tavalla, että ihmiset vetäytyivät Johanneksen julistuksen piiristä Jeesuksen luo. Mikä oli Johanneksen vastaus näille opetuslapsilleen:

28. Te itse olette todistajani, että minä sanoin: en minä ole Kristus, vaan minut on lähetetty hänen edellään. 29. Mies, jolla on morsian, on sulhanen. Sulhasen ystävä, joka seisoo ja kuuntelee häntä, iloitsee suuresti sulhasen äänestä. Tämä minun iloni on tullut täydelliseksi. 30. Hänen tulee kasvaa, mutta minun vähetä. (Joh. 3:28-30)

Mielenkiintoista on se, mitä Jeesus totesi tästä Johanneksesta vähän myöhemmin, kun Johannes oli jo vankeudessa:

11. Totisesti minä sanon teille: vaimoista syntyneiden joukosta ei ole noussut suurempaa kuin Johannes Kastaja, mutta vähäisin taivasten valtakunnassa on suurempi kuin hän. (Matt. 11:11)

Johanneksen suuruus oli hänen nöyryydessään.

Asemamme yhteisöissä

Tekstimme ei puhu ainoastaan nöyryydestä suhteessa Jumalaan, vaan myös suhteessa toisiin ihmisiin. Yhteiskunnallinen järjestys ei merkitse samaa kuin arvojärjestys. Jumala on tehnyt meistä kaikista erilaisia, antanut meille erilaiset lahjat ja myös erilaiset tehtävät. Ihmisen arvo ei määräydy hänen tehtävänsä tai asemansa mukaan, vaan sen perusteella kuinka paljon Jumala meitä Kristuksen uhrissa rakastaa.

Meidän on kuitenkin tärkeää tietää ja tunnustaa oma paikkamme ja asemamme kulloisessakin yhteisössä ja suhteessa toisiin ihmisiin. Ylpeys etsii arvostusta itselleen aseman perusteella. Nöyryys löytää arvostuksen palvelun perusteella. Ei ole väärin, jos toiset ihmiset antavat meille arvostusta – sehän on rakkauden osoitusta. Meidänkin tulee osoittaa toisille arvostusta. Jeesus opettaa tien aitoon arvostukseen. Se on nöyryyden ja palvelun tie. Saat ja itse asiassa Sinun tuleekin tavoitella suuruutta, mutta tie siihen on vain palvelun tie. Vain nöyrät löytävät suuruuden. Ylpeydelle aseman menettäminen koituu häpeäksi, sillä siinä paljastuu hänen todellinen luontonsa. Häpeän olemushan on siinä, että ihmisen pahuus tulee sekä hänelle itselleen että muille ihmisille julkiseksi.

Häpeä ja syyllisyys

Suissa todettakoon, että häpeän ja syyllisyyden ero on siinä, että syyllisyys nousee siitä, kun ihminen tajuaa tehneensä jotain väärin. Häpeässä taas on kysymys siitä, että ihminen tajuaa olevansa paha. Sekä syyllisyys että häpeä voivat olla yksilön sisäisiä tunteita tai sitten ne voivat ilmetä julkisia yhteisön edessä. Molemmat asiat liittyvät sikäli toisiinsa, että ihmisen perisyntyisyys tekee hänet ennemmin tai myöhemmin tietoiseksi omasta perus pahuudestaan ja vie hänet tuntemaan häpeää silloinkin kun hän ei välttämättä ole edes tehnyt mitään erityistä pahaa. Sama perisyntyisyys vie hänet kyllä sitten lankeemuksiin ja synteihin, jotka herättävät hänessä syyllisyyttä.

Vapautus häpeästä ei nouse siitä, että ihmiselle vakuutetaan, että hän loppujen lopuksi on aika hyvä, ei hänellä ole mitään erityisyyttä häpeään. Vain se, joka saa kätkeä koko olemuksensa Jeesuksen hänen sijastaan kärsimään häpeään, voi päästä vapaaksi häpeästä niin Jumalan kuin sitten myös ihmisten edessä. Häpeästä vapautettu Herran oma ottaa kiitokset ja arvostuksen vastaan ja suuntaa sen välittömästi suoraan Herraan Jeesukseen. Syytöksiä ja arvostelua kohdatessaankin hän voi viedä kaikki asiat suoraan Herralle. Hänen ei tarvitse pönkittää omaa arvoaan asemallaan, koska hän tietää arvonsa riippuvan kokonaan Jeesuksen rakkauden suuruudessa. Syyllisyydestään hän taas pääsee vapaaksi tunnustamalla ja hylkäämällä rikkomuksensa ja saamalla ne anteeksi päivittäisessä parannuksessa Jeesuksen uhrikuolemaan turvaten.

Kiitollisuuden velka ja todellinen palvelu

Jeesuksen toinen vertaus tekstissämme puhuu japanilaisessa kulttuurissa hankalasta asiasta eli kiitollisuuden velasta. Lahjakulttuurissa on hyvin tyypillistä, että häissä, hautajaisissa ja lukuisissa muissa tilanteissa annetaan raha tai tavaralahjoja. Aikanaan hämmästelin, kun eräs ystävämme näytti muistikirjaa, johon oli kirjattu kaikki rahasummat, kaikki tavarat ja muut palvelut, joista oli päästy osalliseksi. Kysyin, miksi hän piti kirjaa lahjoista, hän kertoi, että sen perusteella hän tietää kuinka paljon hänen tulee antaa kullekin, kun on hänen vuoronsa antaa. Lisäksi kaikkeen annettuun pitää varsin pian vastata vastalahjalla, jonka suuruus määräytyy saadun lahjan perusteella. Tietysti ihmettelin, mitä lahjoja ne ovat, jotka täytyy maksaa vastalahjoilla. Toki Japanissa on myös monia, jotka ovat kyllästyneet tällaiseen kaupankäyntiin ja yrittävät päästä siitä jotenkin vapaaksi.

Asettuessaan tällaista kaupankäyntiä vastaan Jeesus ei tietenkään tarkoita sitä, että kristityn tulisi katkaista suhteensa omaisiinsa ja ystäviinsä ja työtovereihinsa. Todellisia lahjoja ovat kuitenkin vai ne, joista ei voi vastalahjaa saada. Mutta juuri sellaiset ihmiset, köyhät, sairaat, raajarikot tarvitsevat meidän lahjojamme ja rakkauttamme.

Iankaikkisuuden näkökulma

Tekstimme viimeiset sanat "*Sinulle maksetaan vanhurskasten ylösnousemuksessa*", kertovat pientenkin ajassa antamiemme lahjojen iankaikkisen merkityksen. Voi olla, että taivaaseen saapuessasi Sinua vastaan tulee niitä köyhiä ja sairaita, jotka Sinun lahjosi vuoksi saivat avun, saivat myös kuulla evankeliumin ja pääsivät pelastuksesta osallisiksi.

Uskova kristitty toimii kaikissa ihmissuhteissaan ja kaikessa palveluksessaan aina iankaikkisuuden näkökulmasta. Tärkeää ei ole se, mitä me nyt saamme, vaan se, mitä saamme nähdä tuona suurena ylösnousemuksen päivänä. Jotain siitä kertoo meille Ilmestyskirja jo tänään:

"Joka voittaa, se näin puetaan valkeihin vaatteisiin, enkä minä pyyhi pois hänen nimeänsä elämän kirjasta, ja minä olen tunnustava hänen nimensä Isäni edessä ja hänen enkeliansa edessä." (Ilm. 3:5.)

Kun enkelit veivät taivaalliseen kirkkauteen pelastuneen Karitsan ylistystä ja Isän Jumalan kunnia laulavan juhlijoukon luo, hänen päälleen puetaan säteilevän valkeaa Jeesuksen pyhällä ja kalliilla verellä hankittu vanhurskauden vaate. Milloinkaan maan päällä hänen päällään ei ollut mitään niin kaunista ja ihanaa, kauneimmatkin kimot ja häävaatteet ovat kuin varjo tuon vitivalkeisen ja Kristuksen pyhyyttä ja puhtautta loistavan puvun rinnalla.

Yhtäkkiä tuo ajasta kutsuttu huomaa, että itse Herra Jeesus Kristus on hänen aivan vierellään täynnä sellaista rakkautta ja hyvyyttä, josta hän ei ajassa voinut edes unelmoida. Jeesus ojentaa kätensä, jossa näkyvät Golgatalla lävistettyjen haavojen jäljet. Pelastetun sydän tulvii kiitollisuutta Jeesusta kohtaan, kun he kävelevät yhdessä elämän kirjan luo. Sieltä hän saattaa lukea oman nimensä ja myös sen uuden taivaallisen nimen, jonka Jeesus hänelle antaa. Hän voi lukea myös päiväyksen, jona kasteen pyhä vesi oli liittänyt hänet tuon vierellä kävelevän kirkastetun Vapahtajan kuoleman ja ylösnousemuksen osallisuuteen. Jälleen hänen sydämensä ja suunsa täyttää riemulaulu tälle Herralle, joka kulkee nyt hänen vierellään.

Sitten he saapuivat taivaallisen valtaistuimen luo. Siitä loistaa Jumalan kirkkaus ja siitä vuotaa Pyhän Hengen elämän veden virta, joka täyttää pyhien juhlijoukon ja enkelikuoron sydämet ja synnyttävät uuden virren säveliä heissä. Kun hän ja Jeesus saapuvat Isän valtaistuimen eteen, ylistyslaulu lakkaa pieneksi hetkeksi, kun Jeesus nostaa hellästi pelastetun käden koholleen ja lausuu: "Tässä on lapseni, hän on minun, hän kuuluu minun seurakuntamorsiameeni." Hän saa nyt istua kanssani valtaistuimelleni. Isä ja enkelikuoro vastaavat Jeesukselle veisaamalla teurastetun Karitsan juhlavirttä. Taivaallinen joulujuhla jatkuu siten, että Jeesus tuo elämän puun hedelmiä ja taivaallista ehtoollisviiniä ja jälleen enkelikuoro toistaa jouluvirtensä: "Kunnia Jumalalle korkeuksissa ja maassa rauha ihmisille, joita Hän rakastaa!"

Yhdessä kohti päämäärää

Jospa jokainen meistäkin pääsisi perille tuohon vanhurskasten ylösnousemukseen. Herra rohkaisee meitä: "Pidä, mitä sinulla on, jotta voitaisit elämän kruunun!" Pidä kiinni Herran sanan lupauksista, pidä kiinni Jeesuksen täytetystä teosta, käy tänäänkin omistamaan uusi armo ja puhdistus Hänen pyhässä veressään, niin Sinäkin pääset tuohon suureen juhlaan. Muista matkalla niitä, joiden myös haluat pääsevän samaan joukkoon!